

Svázaný prezident, rozzlobené Německo a ztracené body

Miloš Balabán

Evropští lídři nemají v srpnu štěstí na klidnou dovolenou. Před dvěma lety ji kazila uprchlická vlna z Balkánu do Evropy, před rokem brexit a letos dění v USA. Prezident Trump sice vyrazil na sedmnáctidenní odpočinek, nicméně dramatické události ve Washingtonu z posledních dní musí Evropu znepokojovat.

Atmosféra připomíná politickou občanskou válku mezi prezidentem a Kongresem kvůli vyšetřování ohledně zasahování Ruska do prezidentských voleb. Zatím žádný skutečně zásadní důkaz o tom předložen nebyl, vyšetřování běží na plné obrátky.

Na mysl se ovšem vkrádá otázka: jak je možné, že tak mohutný zpravodajský systém, kterým USA disponují a jehož součásti odposlouchávají ve světě kdekoho a kdeco, nebyl schopen ruské vměšování do voleb včas detekovat a odhalit? Pokud by se potvrdilo, je to určitě impuls k reflexi, kde se stala vážná chyba v takovém systému, který stojí americké daňové poplatníky obrovské peníze. Politické dopady „ruské kauzy“ jsou ale dnes už nemalé. Naposledy v případě ekonomických sankcí proti Rusku, Íránu a Severní Koreji schválených Kongresem. Jejich součástí je i ustanovení, které brání prezidentovi sankce upravit, pozastavit nebo zrušit bez souhlasu Kongresu.

Trumpovi to hodně svazuje ruce v zahraniční politice, což dal najevo, když zákon podepsal. Dvě dimenze sankcí přitom stojí zvláště za pozornost. Oslabení prezidenta Kongresem není úplně ideální v době, kdy existuje řada vážných konfliktů a bezpečnostních hrozeb ve světě, na které je třeba adekvátně reagovat.

Prezident by měl mít prostor pro manévr, jak některé věci pružně řešit, třeba i s Ruskem. Blízký východ a Severní Korea budiž příkladem. Sankce ovšem mohou součinnost komplikovat. Totéž platí i o dopadech protiruských sankcí na spolupráci Spojených států a nejsilnějšího člena EU Německa, kde je ve hře sankcionování společností podílejících se na výstavbě plynovodu Nord Stream 2.

Německý ministr zahraničí Sigmar Gabriel si v tomto ohledu na adresu USA nebral servítky, když řekl, že „agresivně kombinují zahraniční politiku s americkými ekonomickými zájmy a říkají: chceme vytlačit ruský plyn z evropského trhu, abychom tam mohli prodávat plyn americký; to rozhodně nemůžeme akceptovat“.

Je až tak úplně nemožné, aby v této konstelaci došlo k protireakcím v podobě postihování amerických firem obchodujících s Německem a v EU?

Zatím se to zdá nepravděpodobné. Vzpomeňme si ale, že ještě před pár měsíci se mluvilo o transatlantické zóně volného obchodu, která byla přirovnávána i k „ekonomickému NATO“. Dnes to na to příliš nevypadá...

A zatímco Spojené státy a Evropa mluví o sankcích, druhá nejsilnější světová ekonomika nabízí světu ambiciózní projekt „Pás a stezka“, který se začíná postupně zhmotňovat do řady průmyslových a infrastrukturních projektů v celé Eurasii. Místo o sankcích se mluví o spolupráci.

Neztrácejí tak zase Spojené státy a Evropa body v geopolitickém soupeření?

(Autor je bezpečnostní analytik)